

Emisiunea saptamanala de Parenting cu Urania Cremene si Adriana Titieni

Episdoul 009 - Scoala, sprijin sau piedica?!

TRANSCRIPT

Adriana

În general, când copiii noștri cresc puțin mai mari, și împlinesc vârsta minunată de 6 ani, sunt înscriși în mod obligatoriu în sistemul de învățământ de stat sau privat, în așa numita clasă 0.

În acel moment se petrece ceva cu părintele și sigur vine din experiența fiecăruia dintre noi cu școala, care n-a fost tocmai plăcută.

Nu doar la noi în țară atitudinea sistemului față de elev este una greșită, ci peste tot, cu rare excepții, copilul nu e fericit în școală.

Noi părinții am trăit stressul, ștacheta ridicată, bullyng-ul, așa cum i se spune acum.

Pe copilul care până atunci se juca, era protejat, era fericit, avea parte de experiențe minunate îl transformăm într-un elev.

Și în mintea noastră, doar pentru că i-am pus un ghiozdan în spate și un set de cărți, l-am îmbrăcat exclusiv în rolul de elev.

Și el nu prea acceptă lucrul acesta, se revoltă. În ultima vreme vedem că din ce în ce mai mulți elevi din România se revoltă împotriva sistemului în care sunt încartiruiți, fie el privat sau de stat.

Ce-aș vrea eu astăzi?

Aș vrea să le reamintim părinților, că atunci când copilul ajunge la școală el rămâne în continuare copilul nostru și are în continuare și alte nevoi afară de a i se dezvolta cogniția și memoria, că așa funcționează sistemul.

Ce avem noi de făcut să reacționăm pozitiv la această experiență, care este școala, și să-i învățăm pe copii că școala este o experiență pozitivă?

Și să nu uităm că nu e doar elev.

Urania

Mă bucur că discutăm despre acest subiect, pentru că de câțiva ani, de când am șansa să întâlnesc mii de părinți, una dintre primele întrebări pe care le adresez la conferință sau workshop pe care le susțin, este legată de vârsta copiilor.

"Câți aveți copii între 0 și 3 ani, între 3 și 7, între 7 și 11 și generic peste 11, preadolescenți, adolescenți?"

Ce constat de fiecare dată este că mai bine de 3 sferturi dintre părinți au copii până-n 7 ani.

Ce se întâmplă cu părinții care au copii după această vârstă? Începe să-mi devină din ce în ce mai clar.

Stând de vorbă cu o serie de cunoscuți de-ai mei care au spații cu ateliere pentru copii sau cursuri de tot felul, am realizat că până-n 7 ani, preponderent până-n 3, părinții sunt extrem de atenți cu: alimentația sănătoasă a copilului, cât de puțină interacțiune cu vreun gadget, ies cu el în parc, la locuri de joacă, merg în vacanțe, au activități în familie.

E o viață în familie în adevăratul sens al cuvântului.

Iar când copilul ajunge într-un sistem de învățământ, vorbim de școală, nu de grădiniță neapărat, copilul este predat sistemului, și mai apoi toată lumea face teme.

Îmi întreb prieteni care au copii ceva mai mari "Ce faceți în seara asta?" și răspunsul vine "Facem teme."

Este un plural asumat al părintelui care se implică mai mult decât activ, preia această responsabilitate a copilului și toată lumea devine stresată, copilul în primul rând iar părinții în al doilea.

Și copiii ajung să facă teme și școală, teme și școală și cam atât.

Este un factor care în general scoate familiile dintr-un făgaș până atunci plăcut, relaxant, și-l introduce într-o lume a competitivității, a performanței, a exercițiilor de tot felul, a manualelor, culegerilor, a tot ce ține de dezvoltarea cognitivă și cam atât.

Adriana

Astea sunt faptele. Foarte puțini dintre părinți nu se înscriu în modelul de mai sus.

Și în România există cazuri de home-schooling, deși se pot număra pe degetele de la 22 mâini, tocmai pentru că părintele s-a șocat că al lui copil e transformat într-un robot și adus într-o zonă de mediocritate pe care nu prea are cum s-o depășească.

Cum să se defocuseze părintele de pe calitatea de elev a copilului, indiferent că are 6 ani și intră la școală sau 18 și are bacalaureat?

Și să-și amintească că el, copilul, are nevoie de climatul sănătos, bucuros al familiei în continuare, mai ales când ajunge-ntr-o zonă de competitivitate, unde copiii vor să demonstreze cât sunt ei de buni și unde părinții își împing copiii de la spate să demonstreze că sunt foarte buni, pentru că dacă ei sunt buni au niște părinți exemplari, nu?

Urania

E o discuție extrem de sensibilă, și știi de ce? Pentru că, pe de-o parte mulți părinți nu-și doresc să intre în acest carusel al notelor, performanței, olimpiadelor și a tot ce ține de premii și diplome.

Pe de altă parte fiecare părinte este conștient că media aia, între 5-8 contează pentru intrarea la liceu.

Și atunci trag de copil și trag de note în această dorință de a oferi copilului oportunitatea de a ajunge la un liceu, care nu e ultimul pe listă, care deschide niște uși.

Și într-adevăr contează lucrul ăsta, nu putem să negăm că așa cum e contruit acum sistemul și cum e acum legea, face ca notele să devină importante.

Hai să ne gândim cum putem împăca și capra și varza.

M-aș întoarce la câteva resurse pe care aș vrea să le discutăm.

Una dintre ele este o cercetare pe care eu am accesat-o cu mulți ani în urmă și o fac de fiecare dată când mai apare un studiu de acest fel, pentru că nu apare în fiecare an, e vorba de studiul ELLI (European Longlife Learning Index).

E o cercetare extrem de extensivă despre ce înseamnă învățare la nivel de Uniune Europeană, și mai exact învățare pe parcursul întregii vieți.

Scopul acestei cercetări este de arăta legătura între învățare și starea de bine a individului pe toate ariile și, mai departe, ce face învățarea pentru starea de bine a națiunii, cum legăm învățarea de prosperitate în țara respectivă.

ELLI a împărțit învățarea în 4 cadrane: învățarea formală, care este peste tot inclusiv în a noastră, și e gratuită în toate țările UE, grădiniță, liceu, facultate, masterate, doctorate.

Mai apoi este educația pentru "a face", tot ce ține de educație în zona profesională, practic orice fel de curs a-i urma ce te ajută să devii mai bun profesional întră aici.

Multe sunt oferite de către companiile pentru care noi lucrăm, dar nu se rezumă la ele, ci se includ și cele pe care le plătim noi, atâta vreme cât ne ajută să devenim mai buni profesional.

Mai apoi este dezvoltarea personală, generic vorbind, și care e plătită strict de fiecare dintre noi, este o investiție pe care o facem în propria persoană. Fiecare carte pe care o citim, hobby-urile pe care le hrănim, tot ce ne ajută să devenim mai buni și nu are neapărat legătură cu ce facem profesional, ci mai degrabă vocațional.

În paranteză fie spus, sunt puțini cei care au făcut din vocația lor o profesie, din păcate.

Iar mai apoi este educația pentru societate, pentru comunitate.

Mai exact, ce lucruri facem unii pentru alții, cât de mult ne pasă unii de alții. ELLI măsoară aici o grămadă de indicatori, cum ar fi numărul de ONG-uri pe cap de locuitor, procentul de voluntari, procentul de prezență la vot.

Ei bine, pe aceste 4 cadrane intervin niște diferențe foarte mari și de fiecare dată când eu întreb părinții români unde cred ei că noi ne situăm în privința învățării la nivel de UE, toți spun că probabil de la mijloc în jos către coadă.

Îi mai întreb pe care cadran cred ei că ne situăm cel mai bine. Răspunsul invarial este "pe educație formală", cred ei că educația formală în România este una bună.

Uitându-ne la ultima cercetare ELLI, din 2010, suntem la coadă, suntem pe ultimul loc pe toate cele 4 cadrane.

Și e interesant de văzut că acest studiu este dublat de PISA, un studiu de care foarte multă lume știe deja, care măsoară nivelul de cunoștințe al elevilor, dar și ceea ce știu să facă elevii cu aceste cunoștințe.

Dacă elevii români sunt foarte buni în a memora anumite informații, sistemul de învățământ la noi fiind construit în jurul memorării informației, foarte puțini dintre elevii români știu ce să facă cu aceste informații.

N-o știu folosi în contexte reale, și asta-i un lucru foarte important, pentru că ei nu învață să gândească, ei doar memorează.

Dincolo de asta, ce-am constatat eu din 98 până astăzi, de când sunt eu în domeniu învățării, e că în România, cei mai mulți dintre noi punem semnul = între învățare și educație formală, adică educație formală = învățare, punct. 12.00

Și s-a terminat liceul, facultatea, fiecare la ce nivel s-a dus și s-a încheiat învățarea.

Sunt foarte puțini oameni care înțeleg că învățarea este ceva pe care pot avea control, că nimeni nu-ți plătește dezvoltarea personală, nimeni nu-ți plătește hobby-urile, că poți să faci foarte multe lucruri pentru tine dincolo de ce-ți oferă sistemul de învățământ formal, care nu este, iată, deloc strălucit în România.

Și atunci la ce eu i-aș invita pe părinți să se gândească pe termenii lung este exact asta: poate că sistemul de învățământ formal nu este cel mai bun, și nu-l putem influența foarte mult, dar sunt foarte multe lucruri pe care noi le putem face pe lângă.

Există o grămadă de resurse acum, multe dintre ele gratuite, Internetul este plin de informație, sunt foarte multe activități pe care le putem face cu copiii, ca să aducem o notă suplimentară la ceea ce înseamnă dezvoltarea unui, copil, unui adult pe termen lung, dincolo de memorie.

Cum îmi învăț copilul să gândească? Cum îmi învăț copilul să facă corelații între informații? Cum îl învăț acele abilități care nu se învață la școală?

Cum îl învăț să gândească soluții, să ia decizii, să fie echilibrat emoțional?

Atâta vreme cât predăm copilul sistemului de învățământ ne așteptăm să ajungă la nivelul la care este sistemul de învățământ actual.

Cu rezerva faptului că și în sistemul de învățământ, de stat sau privat, există oameni extraordinari care fac o mare diferență, care-și iubesc meseria, și dacă avem șansa să dăm peste ei avem și șansa de a crește un copil diferit, dar cred eu că încă vorbim despre excepții.

Adriana

De acord, vorbim despre excepții. Dar nu pot să nu aduc în discuție o chestiune care a apărut de curând pe net: un sfert din studenții acceptați la Oxford la Informatică sunt români, 6 din 23, sunt deja acceptați, deși nici n-au acceptat să-și dea Bacalaureatul.

E clar că acei copii au avut și sprijinul familiei. Așa funcționează lucrurile.

Noi părinții suntem responsabili de toată educația non-formală, și a copiilor și a noastră. De ce e utilă?

Cum putem dezvolta inteligența emoțională? Cum putem identifica ce alte tipuri de inteligență mai deține copilul? Că la școală nu-i spune nimeni.

Că e vorba de inteligență kinestezică, muzicală, vizuală, cum pot eu ca părinte să-i identific, să-i cultiv aceste inteligențe, fără să-i încarc programul și să-l transform într-un robot de făcut teme?

Urania 15.10

Uite e un exemplu pe care aș vrea să-l dau.

Acum mai multă vreme am citit o carte care apăruse de mai mult timp, se numește "Tată bogat, tată sărac" al lui Robert Kiosaki.

E o carte pe care cred că ar trebui s-o citească toată lumea, și categoric de copiii cei trecuți de 10, pentru că e carte ușor de citit, care poate fi citită de copii de 10 ani.

Robert Kiosaki povestește despre familia lui: tatăl lui era profesor universitar, și a crescut toată viața cu convingerea primită de la părinții lui că trebuie să învețe pentru a avea un job stabil și un salariu sigur.

Asta era ce a înțeles el toată viața: că învățarea are legătură cu un job stabil și un salariu sigur.

Șansa a făcut că locuind la marginea unui cartier învecinat cu un cartier select, a mers la școală cu copii din familii înstărite și prietenul lui cel mai bun avea un tată care i-a devenit mentor, devenind acest "tată bogat" al lui Robert Kiosaki.

Interacționând foarte mult cu tatăl acestui prieten al lui a înțeles convingerile de tip diferit pe care prietenul lui le-a primit de la tatăl său.

Anume: "Învăță, că dacă înveți vei avea mai multe oportunități în viață și vei putea inclusiv să-ți faci propria companie și vei putea să plătești salariile multor oameni și să aduci o contribuție în comunitatea noastră."

Mie mi s-a părut fascinant pentru că, în paranteză fie spus, și eu am primit aceeași convingere "Învăță ca să ai un job stabil și să-ți ratezi viața!"

Mi s-a părut fascinantă această diferență dintre învățarea pentru un job stabil și învățarea pentru a-ți deschide cât mai multe uși în viață.

Și cred eu că acei copii români care au ajuns în cele mai importante locuri din lumea asta, și iată că se-ntâmplă lucrul ăsta, au primit această convingere de la părinții lor și știu că-i așa, pentru că am avut șansa să interacționez cu unii dintre ei.

De ce să înveți? Pentru că ți se deschid toate ușile.

Cu cât înveți mai mult, cu cât știi mai multe lucruri, cu cât ești mai bun, cu atât libertatea și autonomia ta sunt mai bine satisfăcute.

Adică da, învață nu pentru note, nu pentru medie, ci pentru că ai șansa să mergi exact la ce liceu vrei tu și ai șansa de a fi primit în toate companiile în care ai vrea să lucrezi. Care se vor bate pentru tine.

Asta este marea diferență pe care eu am înțeles-o odată cu această carte și cred că exact asta putem face.

Cum așezăm convingerea în copil că nu e despre note, este despre învățare; că nu este despre forță, este despre plăcere.

Mai e un aspect aici: m-ai întrebat tu cum să găsesc exact acele lucruri pe care le-ar face cu drag, pentru care are har. Și nu e simplu.

Cele mai multe joburi care s-au inventat de vreo 15 ani încoace și care se vor inventa nu reprezintă pentru noi acum o viziune pe termen scurt.

O repet de foarte multe ori: pur și simplu noi nu știm acum cu ce se vor ocupa copiii noștri peste 15 ani.

Noi și alte multe alte țări, avem un sistem educațional formal care pregătește copilul pentru joburi care nu mai există și asta este absolut anacronic.

Până la urmă cum fac ca al meu copil să aibă stimă de sine ridicată, să știe să rezolve probleme, că știe să relaționeze, că are o inteligență emoțională la locul ei, că a pus mâna probabil pe un instrument muzical, o grămadă de lucruri care vor face o mare diferență în viitorul lui.

Adriana

Aș vrea să vorbim despre cum așa cum în România sunt mult mai atenți la calitatea de elev a copilului, uită să fie familie după ce copilul intră în școală.

Totul începe să se învârtască în jurul școlii, a temelor, a unor activități extra-curiculare, care nu sunt chiar extra-curiculare și uită să fie cuibul în care copilul se simte bine când iese din zona aia de competitivitate.

Ce facem când ajunge copilul acasă: "Ai luat vreo notă azi?"

Cum să conștientizez eu ca părinte că el, copilul, are nevoie de dragostea mea necondiționată mai ales într-un mediu atât de competitiv ca școala?

Urania

Am să încep printr-o poveste tristă și dramatică, dar cu final fericit, care se repetă în multe familii, poate nu atât de dramatic.

E o poveste pe care am spus-o de multe ori pentru a ajuta părinții să înțeleagă ce face alergătura după note și performanță din copil.

O să-i spun Aniela.

Aniela era în clasa a 7-a când mama ei m-a contactat disperată.

Ea a fost întotdeauna acel copil cuminte, care și-a făcut toate temele, printre cei mai buni din clasă, olimpică la 3 materii.

În clasa a 7-a a avut prima tentativă de suicid.

Ce s-a întâmplat? Părinții ei și-au dorit-o la un liceu de profil real, să devină probabil inginer, dar singura bucurie a Aniei era să deseneze.

Și-a cumpărat singură cărți de desen și avea cursuri online pe care le făcea și desena fabulos.

Acest copil făcea teme 4-5 ore pe zi. Mergea la școală dimineața, de 2 ori pe săptămână avea meditații la română și matematică pentru liceu, și fără să se spele și să se joace, să petreacă timp cu părinții sau prietenii, acest copil nu avea cum să se sculce înainte de 12 noaptea.

Am constatat în discuții cu Aniela și cu alți copii că acești copii dorm în medie 6-7 ore pe noapte. Sunt absolut epuizați.

Și sigur mulți părinți o să-mi spună că temele alea trebuie făcute, iar eu le spun că da, trebuie făcute pentru că noi le cerem asta.

Am șansa să lucrez cu multe școli particulare din țară și știu că multe dintre acestea nu dau copiilor atâtea teme, cum se face la stat.

Ce se întâmplă este că vin părinții și le cer ”Copilul meu este în clasa a 3-a și am o colegă care are copilul tot în clasa a 3-a, la o școală de stat și face deja 2 ore de teme pe zi. Este evident că acel copil va fi mai deștept decât al meu. Vă rog să-i dați teme! Copilul trebuie să învețe.”

Cred că există un echilibru și în asta. Putem să punem sub semnul întrebării nu numai orele de teme pe care le face copilul, dar și utilitatea lor: ce învață copilul din acea temă?

Și este o responsabilitate de a sta de vorbă cu niște profesori, care de multe ori nu știu ce face celălalt profesor, mai ales din clasa a 5-a încolo.

E proful de mate, care dă niște teme, mai e profa de română, care dă alte teme, și se adună 5 ore și ei nu știu câte se adună.

Eu cred că putem să avem aceste discuții. Am multe povești de succes de la părinți care au vorbit între ei înțelegând că nu e ok ca un copil să facă 5 ore de teme pe zi, au făcut front comun și au vorbit cu profesorii și lucrurile s-au schimbat.

N-au ajuns la o oră de teme, dar din 5 au ajuns la 2, e o mare diferență.

Uite un lucru pe care îl putem face.

Și să lăsăm șansa copiilor să-și hrănească pasiunile, pentru că Aniela nu este singurul copil care are o pasiune. Poate că e skateboarding-ul, poate că sunt rampe de bicicletă, poate că e dansul, nu e doar despre matematică viața noastră.

Să le dăm șansa să-și hrănească pasiunile, și poate că ne mai păstrăm o seară în care gătim împreună, în care ieșim, în care nu mai despre serviciu, este despre cum funcționăm toți împreună, și poate așa putem să ajungem la un echilibru.